View the original article

ПОЛІТИКА

Військовий ШІ та політика Вашингтона: як український досвід змінює дискусію в Конгресі США

28 жовтня 2026, 20:03

Дрон виніс українського бійця із ампутованими ногами з позиції, яку той тримав більше року. Жовтень 2026 року

(Рубрика «Точка зору»)

Поки у Вашингтоні тривають політичні дискусії щодо посилення санкцій проти Росії та формується оборонна політика адміністрації **Дональда Трампа**, паралельно розгортається інший, не менш критичний процес – вироблення правил для військового штучного інтелекту.

І в цій технологічній дискусії голос та досвід України виявилися незамінними для американських законодавців.

Військовий ШІ здатний впливати на рішення про застосування сили ще до того, як його ухвалить людина. Система аналізує дані, позначає об'єкти та допомагає визначити пріоритети.

ПроТім технологія, що має вигравати час, створює гігантські ризики, якщо людський контроль перетворюється на формальність.

Технічний спеціаліст працює в центрі обробки даних, призначеному для штучного інтелекту. Штат Індіана, США

Про що дискутують?

Саме про це йшлося на слуханнях **Комітету з прав людини імені Тома Лантоса (Tom Lantos Human Rights Commission)** у Конгресі США 16 вересня 2026 року, присвячених впливу військового ШІ на права людини й демократію.

Як єдина українська експертка серед запрошених спікерів – поряд із представниками **Amnesty International USA, Human Rights Watch та Carnegie Endowment for International Peace** – я мала можливість представити американським законодавцям наші рекомендації та реальний досвід.

Для США ця дискусія має стратегічний вимір: конкуренція із Китаєм спонукає Вашингтон швидше розвивати військовий ШІ.

Водночас війна Росії проти України показує те, чого неможливо відтворити в жодній лабораторії: як безпілотні й цифрові системи діють під дією **радіоелектронної боротьби (РЕБ)**, за нестабільного зв'язку й у ситуаціях, що змінюються щохвилини.

Дрон на ШІ

Військовий ШІ – це не лише автономна зброя. Це інструменти, які сортують відео з дронів, зіставляють розвіддані й допомагають командирові оцінити обстановку. Але неповні дані, маскування чи збої можуть збити алгоритм.

Коли рекомендація ШІ впливає на застосування зброї, ідеться про право на життя, захист цивільних і відповідальність держави.

Контроль не можна зводити до автоматичного натискання кнопки «погодити». Оператор має розуміти логіку системи, знати межі її надійності, мати час і реальні повноваження відхилити рекомендацію або зупинити процес.

Міжнародне гуманітарне право поширюється і на нову зброю: діють принципи розрізнення, пропорційності й запобіжних заходів. **Стаття 36 Додаткового протоколу I** зобов'язує держави оцінювати законність нових засобів ведення війни.

Проте всеохопного договору про військовий ШІ досі немає.

У вересні держави в Женеві погодили елементи можливого інструмента щодо смертоносних автономних систем, але це охоплює лише частину технологій.

Експертна дискусія демонструє відсутність єдиного підходу. Дослідники **Майкл Шмітт і Джеффрі Турнхер** вважають, що правомірність автономної зброї залежить від її конкретних характеристик і способу застосування.

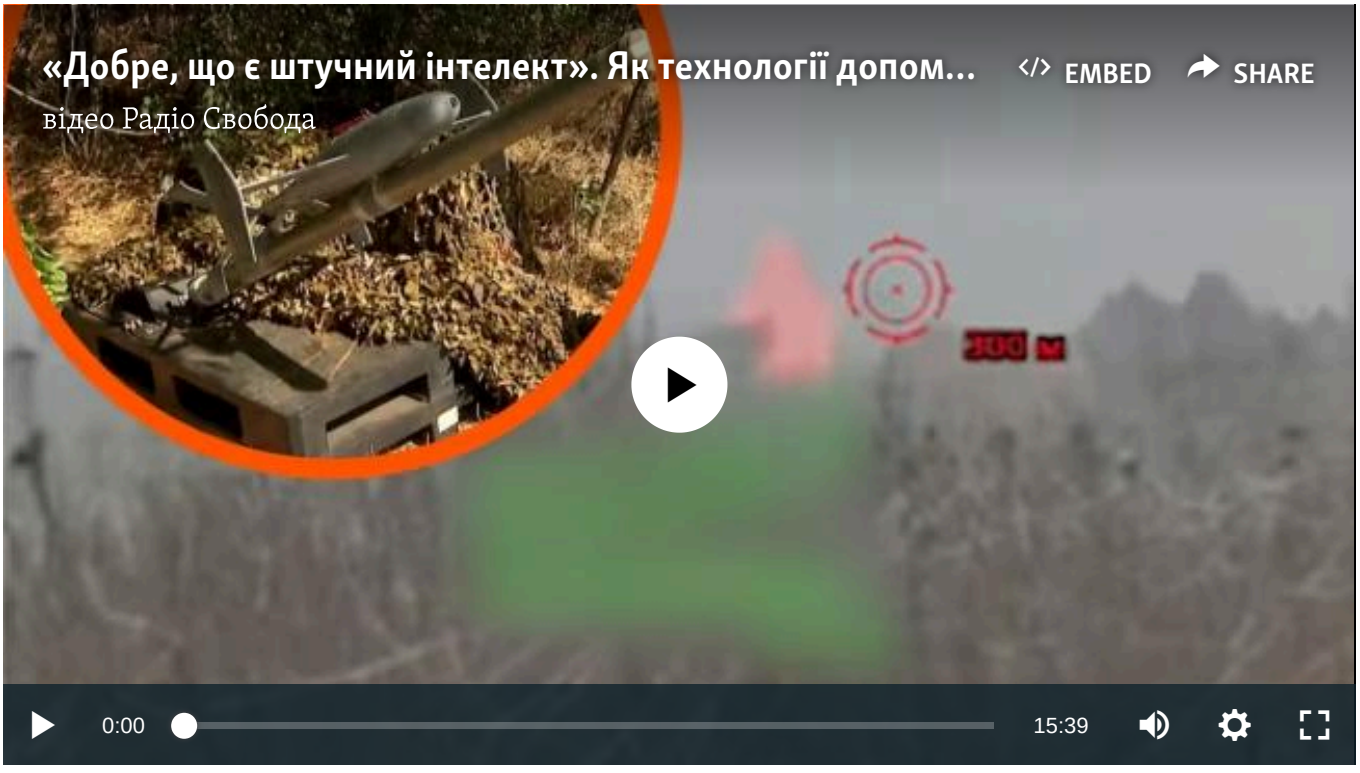
Натомість **Елліот Вінтер** застерігає: принцип розрізнення вимагає контекстуального судження, яке алгоритми забезпечити не здатні.

Береніс Бутен наголошує на відповідальності держави на всіх етапах – від розробки до застосування.

Україна має реальний досвід застосування ШІ в бойових умовах

Для партнерів цінність українського досвіду – у знанні того, як технології працюють у реальному бою. Співпраця зі США має бути взаємною й закріпленою конкретними угодами.

Україна готова ділитися погодженими даними й досвідом. Натомість угоди мають передбачати спільні дослідження, підтримку українських розробників, доступ до технологій, спільне виробництво та оборонну підтримку.

ЗАВАНТАЖИТИ

Політичні пріоритети у Вашингтоні можуть змінюватися.

Тому партнерство варто розбудовувати через довгострокові міжурядові угоди та прямі зв'язки між американськими й українськими лабораторіями, університетами та виробниками.

Це дозволить зберегти робочі проєкти незалежно від зміни адміністрацій в Білому домі: США отримають унікальні знання про роботу технологій у реальній війні, а Україна – ресурси для створення власних систем і захисту людей.

Анна Мисишин *– докторка філософії у галузі права, співзасновниця й директорка Інституту Інноваційного Врядування. Спеціалізується на правовому регулюванні штучного інтелекту, кібербезпеці та правових аспектах відповідального застосування ШІ у військовій сфері.*

Думки, висловлені в рубриці «Точка зору», передають погляди самих авторів і не конче відображають позицію Радіо Свобода

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

«Знайшов – уразив. Уже без оператора». Як ЗСУ використовують штучний інтелект на полі бою

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

Між США і Китаєм. Чи доведеться Казахстану обирати сторону в боротьбі за ШІ

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

Від «Аеророзвідки» до дальнобійних БПЛА. Як «Дельта», дрони й ШІ допомагають Україні на фронті

Світ | Політика | Точка зору | Економіка | США

© Радіо Свобода, 2026 | Усі права застережено.